

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

KOMUNITNÍ PLÁN SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB ČÁSTI ÚZEMÍ ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV 2020–2024

Obsah

1	ÚVODNÍ SLOVO	3
2	ŘÍZENÍ A FINANCOVÁNÍ SÍTĚ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB.....	4
3	PRŮBĚH PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ČÁSTI ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV.....	7
3.1.	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ČÁSTI ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV	9
3.2.	HARMONOGRAM AKTUALIZACE	11
3.3.	ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO AKTUALIZACE.....	12
4	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV	14
5	ZÁVĚRY ANALÝZ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SLUŽEB NÁVAZNÝCH NA ÚZEMÍ ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV.....	18
5.1.	ANALÝZA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SLUŽEB NÁVAZNÝCH NA ÚZEMÍ ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV	18
5.2.	ZÁVĚRY Z ČÁSTI ROZHOVORŮ S ODBORNÍKY.....	21
5.3.	ANALÝZA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU NEORGANIZOVANÝCH DĚTÍ A MLÁDEŽE SE ZAMĚŘENÍM NA POTŘEBNOST VHODNÝCH SLUŽEB PRO TUTO CÍLOVOU SKUPINU	25
5.4.	ZÁVĚRY Z MAPOVÁNÍ POTŘEB NEFORMÁLNÍCH PEČOVATELŮ	29
5.5.	ZÁVĚRY ANALÝZY STATISTICKÝCH DAT.....	31
5.6.	ANALÝZA FINANČNÍCH ZDROJŮ	32
6	PRIORITY V OBLASTI SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB V ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV	36
7	PRIORITY OBLASTI NA OBDOBÍ 2020–2024.....	45
8	ZPŮSOB MONITORINGU A VYHODNOCOVÁNÍ PLATNÉHO PLÁNU	47
	PŘÍLOHY:.....	48

1 ÚVODNÍ SLOVO

Milí čtenáři, vážené občanky a vážení občané!

Držíte v ruce Komunitní plán sociálních a návazných služeb části ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Je to asi nejsoubornější a nejdůkladnější materiál, který byl na téma sociálních služeb a sociální tematiky vůbec v našem městě zpracován. Podílela se na něm skupina renomovaných odborníků, kteří mají s touto tematikou zkušenosti z řady měst po celé republice a patří v oboru mezi ty šikovné a znalé věci. A nejen to. Při práci jim byly významnými pomocníky pracovní skupiny sestavené z lidí, kteří zde žijí, působí v oblasti sociální, školské, kulturní, zdravotní i bezpečnostní a kteří těmto oblastem rozumí a byli ochotni při tvorbě plánu pomoci a angažovat se v něm.

Plán tedy není jen dokumentem mapujícím všechny široké sociální oblasti, je i pomocníkem a průvodcem pro občany, dospělé i děti, kteří takovéto služby potřebují nebo potřebovat mohou.

Všem autorům a jejich spolupracovníkům za to patří velké poděkování.

Ing. Vlastimil Pícek
starosta města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

Barbora Roušarová
vedoucí MAS – Střední Polabí

2 ŘÍZENÍ A FINANCOVÁNÍ SÍTĚ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Komunitní plán sociálních a návazných služeb části území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav 2020–2024 (dále jen Plán nebo Komunitní plán nebo KPSS) je klíčovým dokumentem v procesu rozvoje sociálních a návazných služeb v území. Jeho tvorbu i následnou realizaci stanovených priorit je důležité vnímat v kontextu obecného systému řízení a financování sítě sociálních služeb.

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 92–95 je v oblasti zajištění, rozvoje a financování sociálních služeb klíčová úloha přidělena krajům. Kraje definují krajskou síť sociálních služeb, zpracovávají střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, nastavují pravidla pro financování sociálních služeb jakožto služeb obecného hospodářského zájmu a samotné financování sociálních služeb prostřednictvím finančních prostředků ze státního rozpočtu i prostřednictvím vlastních rozpočtových prostředků kraje.

Zákon o sociálních službách však ve výše uvedených ustanoveních definuje úlohu obcí s rozšířenou působností (ORP). V této souvislosti lze zdůraznit především povinnost ORP zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb na svém území. Dále zákon o sociálních službách výslovně umožňuje ORP zpracovávat vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a také definovat místní síť sociálních služeb na území působnosti ORP.

Kraj také definuje síť sociálních služeb na svém území, přičemž kromě jiných ukazatelů stanovuje především počet definovaných jednotek, které u daného poskytovatele sociálních služeb v rámci daného druhu sociálních služeb do této krajské sítě zařazuje. Krajská síť je pravidelně aktualizována, přičemž kraj zároveň stanovuje pravidla pro zařazení sociálních služeb (včetně nových) do krajské sítě pro dané období (kalendářní rok).

ORP mají v tomto procesu zásadní úlohu v oblasti zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb na svém území. Kraj by měl logicky definovat způsoby a formy, kterými jsou tyto potřeby zjišťovány a jak dochází k přenosu a zpracování těchto informací. Zvláště v některých rozsáhlých správních územích ORP může docházet jen velmi obtížně ke zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb na celém území ORP. To souvisí i s výkonem sociální práce ve správním území ORP, jak ji definují příslušná ustanovení zákona o sociálních službách, protože právě její výkon je klíčovým zdrojem informací o sociální situaci obyvatel žijících ve správním území ORP, a to včetně potřebnosti sociálních služeb.

Druhou úlohou ORP by mělo být zapojení do procesu tvorby, rozvoje a řízení sociálních služeb v daném kraji, přičemž žádoucím cílem je sladění politiky v oblasti sociálních služeb na úrovni kraje a ORP, resp. zajištění co nejvyšší míry synergie působení těchto samosprávných celků.

Komunitní plán sociálních služeb (střednědobý plán rozvoje sociálních služeb) může zpracovat každý územní samosprávný celek. Vždy je však jeho podoba i implementace závislá na kompetencích daného územního samosprávného celku. V praxi tedy i dle hierarchické úrovně daného celku dochází k zásadním rozdílům v charakteru výsledného plánu. Zatímco kraj zpravidla zaměřuje svůj plán ryze na sociální služby, obce do svých plánů zahrnují i různě široce vymezené tzv. návazné či komunitní služby. Kritériem by pro tyto služby poskytované mimo rámec zákona o sociálních službách mělo být především zaměření na řešení či předcházení vzniku nepříznivých sociálních situací a podporu sociálně vyloučených osob.

V rámci uvedeného hierarchického uspořádání územních samosprávných celků při implementaci předmětných ustanovení zákona o sociálních službách lze tedy shrnout:

ORP

- je klíčovým aktérem při zajišťování rozvoje místní sítě sociálních služeb, při zjišťování potřeb financování sociálních služeb a významně se podílí na financování sociálních služeb nad rámec rozpočtových prostředků alokovaných prostřednictvím kraje
- zajišťuje koordinaci činností spojených s řízením místní sítě sociálních služeb společně s ostatními obcemi ležícími na území správního obvodu ORP
- zajišťuje (zpravidla) komunikaci, projednávání a prosazování společných priorit v rámci území ORP v oblasti rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni
- z hlediska financování místní sítě sociálních služeb pak zpravidla využívá kombinace různých finančních nástrojů pro zajištění poskytování sociálních služeb

Obec na území ORP

- dle zákona o sociálních službách nemá přiděleny kompetence, nicméně, např. dle zákona o obcích, má povinnost zajišťovat všestranný rozvoj svého území
- větší obce tak mohou ve větším či menším rozsahu zajišťovat samotné poskytování sociálních služeb (např. prostřednictvím vlastní příspěvkové organizace či vlastní dotace) pro své občany, v takovém případě se na provozu dané služby často obec podílí významným způsobem
- zpravidla poskytují příspěvky (dotace) na poskytování sociálních služeb případně na zajištění dostupnosti sociální služby pro své občany, což pro poskytovatele může být důležitým přínosem i při zohlednění skutečnosti, že se jedná často o nízké či symbolické hodnoty, nicméně:
 - pro poskytovatele může dojít k eliminaci případných ztrát v případě, že poskytují služby nad rámec své běžné působnosti (např. úhrada cestovních nákladů)
 - pro poskytovatele je velmi často kritériem pro zařazení do krajské sítě sociálních služeb (či stanovení výše podpory) také doložení vícezdrojového financování, tedy příspěvků i od obcí a měst, jejichž občanům služby poskytují

MAS

- působnost MAS se odvíjí od jejich územního vymezení a členských měst a obcí
- žádoucí je, aby jejich území a členská základna odpovídaly vymezení správního obvodu ORP v situaci, kdy vytvořené partnerství je využíváno pro zajištění nejen zákonných povinností ORP, ale také realizaci samostatných politik členských měst a obcí, přičemž zároveň MAS vytváří prostředky pro jejich naplňování
- MAS mohou zároveň alokovat významné finanční prostředky do rozvoje sítě sociálních služeb na svém území při zohlednění udržitelnosti vynaložených „investic“
- pokud však MAS nenaplnuje výše uvedené podmínky (správní území ORP a také sdílená „suverenita“ sídelního města MAS v oblasti rozvoje sociálních služeb), může jen velmi obtížně ovlivňovat zákonné kompetence kraje a ORP dané ustanoveními § 92–95 zákona o sociálních službách; MAS v takovém případě může reálně rozvíjet návazné a komunitní služby, případně poskytovat především investiční prostředky pro rozvoj či zajištění dostupnosti potřebných sociálních služeb

3 PRŮBĚH PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ČÁSTI ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV

Současný proces komunitního plánování navazuje na proces, který město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav zahájilo již v roce 2006. Město, ve spolupráci s externí firmou, zpracovalo svůj první komunitní plán na období 2007–2013. Navazující plán na období 2013–2018 a jeho zpracování bylo plně v gesci koordinátorky plánování sociálních služeb v rámci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví. V roce 2016 byla navázána spolupráce mezi MAS – Střední Polabí, CPKP střední Čechy a městem Brandýs nad Labem – Stará Boleslav s cílem vytvořit Komunitní plán sociálních a návazných služeb území MAS – Střední Polabí a některých obcí ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav na další období, tzn. na období 2020–2024.

Aktualizace byla zahájena v říjnu 2017 s tím, že plán bude zahrnovat i potřeby některých obcí z ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Realizátorem aktualizace byla MAS – Střední Polabí ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Čechy. Partnerem v projektu bylo město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a aktualizace byla realizovaná díky podpoře Evropského sociálního fondu.

Na podzim roku 2017 bylo iniciováno nové složení Řídící skupiny komunitního plánování sociálních a návazných služeb a byl sestaven aktuální harmonogram průběhu realizace klíčových aktivit. V přípravné fázi projektu byly osloveny všechny obce z území realizace projektu ve spádové oblasti, tzn. některé z MAS – Střední Polabí a další obce z ORP, a byla jim nabídnuta možnost zapojit se do procesu komunitního plánování.

Se zástupci zapojených obcí byly od konce roku 2017 do první poloviny roku 2018 realizovány rozhovory s cílem získat aktuální informace o tom, jaké jsou potřeby jejich obyvatel, zda využívají sociální služby a jaké problémy v obcích řeší. Z těchto rozhovorů byl zpracován záznam, který obsahuje všechny potřebné údaje, které byly dále v procesu plánování využity.

V tomto období také proběhlo v území realizace projektu mapování poskytovatelů sociálních a návazných služeb. Téměř se všemi místními poskytovateli sociálních služeb byly provedeny individuální hloubkové rozhovory, které sloužily jako podklad pro plánování. Výstupem tohoto mapování je Analýza dostupnosti sociálních služeb a služeb návazných na území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.

Následně byla zpracována první verze SWOT analýzy a byly definovány základní oblasti, které byly vnímány jako důležité pro další zkoumání.

Od října 2017 byla zahájena činnost pracovních skupin. Celkem proběhlo 24 jednání. Pojetí bylo různorodé, vždy ale byla jasně stanovena konkrétní témata pro hledání řešení či upřesnění současného stavu. Pro každou oblast (např. pro seniory, rodinu, děti a mládež, ohrožené skupiny obyvatel) byl vybrán garant (vedoucí pracovní skupiny), který pomáhal téma zpracovávat a dále definovat.

V průběhu tohoto období se podařilo do procesu komunitního plánování zahrnout všechny významné poskytovatele sociálních a návazných služeb a všechny významné aktéry, kteří se v této oblasti angažují.

Souběžně byl zpracován základní Popis území pro projektovou oblast, který slouží jako jeden z dalších podkladů pro formulování priorit Plánu.

Výstupy z prvních jednání pracovních skupin byly jedním z podkladů pro zaměření analýzy potřeb. Proběhly hloubkové rozhovory a ohniskové skupiny se zástupci seniorů, osob se zdravotním postižením a osob pečujících o své blízké. Na základě těchto informací byl zpracován Popis potřeb.

Důležitou oblastí v rámci mapování potřeb byla oblast prevence a trávení volného času neorganizovaných dětí a mládeže, u kterých je předpoklad výskytu sociálně rizikových jevů, ve vytipovaných lokalitách ORP se zaměřením na potřebnost vhodných služeb pro tuto cílovou skupinu. Jedním z podkladů pro realizaci mapování potřeb této cílové skupiny byly skupinové rozhovory s žáky druhého stupně přímo ve školách. Na jaře roku 2018 proběhlo mapování v terénu a rozhovory s dětmi a mládeží v ulicích. Veškeré informace byly zpracovány do analýzy, ze které se dále vycházelo při stanovení priorit území a tvorbě opatření.

Na základě proběhlých aktivit byly v polovině roku 2018 definovány priority nového komunitního plánu, které byly následně diskutovány v pracovních skupinách a finalizovány v Řídící skupině. Následně se od druhé poloviny roku 2018 začalo pracovat na jednotlivých opatřeních. Na zpracování se podíleli všichni, jichž se opatření týkala. Snahou při zpracování bylo, aby opatření, u kterých jsou zřejmí realizátoři, byla zpracována přímo jimi tak, aby pro ně bylo snazší jejich monitorování a vyhodnocování. Ještě před tím, než byla část opatření veřejně připomínkována, byli kontaktováni příslušní odborníci z daných oblastí, aby se k nim ještě před zveřejněním vyjádřili.

V první polovině roku 2019 začaly přípravy na Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb. Podoba katalogu i informace, které bude obsahovat, byly definovány na pracovní i na Řídící skupině a všechny organizace, které jsou do Katalogu zahrnuty, byly osloveny, aby poskytly aktuální data.

V druhé polovině roku 2019 byl projednán Plán na jednání Řídící skupiny, došlo k jeho zveřejnění na stránkách města a k veřejnému připomínkování. Po vypořádání připomínek byl předložen Radě města ke schválení.

3.1. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ČÁSTI ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV

GARANT PROCESU KPSS

Politickým garantem procesu KPSS je člen Rady města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav odpovědný za sociální oblast a prosazující výstupy procesu na politické úrovni obce a další političtí zástupci pověřených obcí.

Odborným garantem procesu KPSS je vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a Odbor sociálních věcí a zdravotnictví převezme a využije výstupy z projektu Komunitně plánujeme na Brandýsku a naváže na ně v dalším plánovacím období.

METODIK PROCESU KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Metodik procesu komunitního plánování sociálních služeb celý proces metodicky vede, doporučuje metodickou správnost jednotlivých kroků v procesu a zajišťuje odborné informace pro další členy týmu. V průběhu aktualizace bylo metodické vedení zajištěno Centrem pro komunitní práci střední Čechy pod vedením Mgr. Martiny Macurové.

KOORDINACE

Koordinátor komunitního plánování sociálních služeb má na starosti zajištění hladkého průběhu procesu, tj. činnost, která uvádí do vzájemného souladu řešení jednotlivých úkolů, personální a časové možnosti jednotlivých členů týmu.

Koordinace předpokládá dobrou znalost místních podmínek a vyžaduje přehled o naplánovaných úkolech a termínech plnění, souvislostech mezi nimi a míře rozpracovanosti úkolů. V průběhu aktualizace byla koordinátorkou Bc. Petra Pospíšilová z MAS – Střední Polabí a za město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav Bc. Lenka Balounová.

V rámci aktualizace probíhaly následující činnosti:

- aktualizace a koordinace procesu KPSS,
- realizace každodenních činností spojených s KPSS, běžné administrativní práce, zpracovávání zápisů, archivace materiálů,
- organizace formování pracovních skupin, setkávání pracovních skupin a Řídící skupiny,
- příprava aktualizace katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb,
- organizace projednávání a propagačních akcí, spolupráce na zpracování akčních plánů,
- sběr dat pro jednotlivé analytické kroky,
- organizace inspirativních setkání, sdílení dobré praxe,
- aktivace místní komunity ve vztahu k sociální problematice,
- příprava propagačních materiálů přibližující možnosti pomoci (videa, letáky).

ŘÍDICÍ SKUPINA

Řídicí skupina je zastřešujícím orgánem komunitního plánování sociálních služeb. Členy jsou zejména radní odpovědní za sociální oblast, předsedkyně Komise pro sociální záležitosti, zdravotnictví, protidrogové prevence, bytové, vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, koordinátor procesu KPSS, vedoucí a zástupci pracovních skupin, zástupce MAS – Střední Polabí, z. s. a další odborníci dle aktuální potřeby. Úkolem a pravomocí této skupiny je vyjadřovat se k činnostem v rámci procesu KPSS, monitorovat a vyhodnocovat postupy realizace a naplňování akčních plánů a samotného procesu KPSS.

Řídicí skupina:

- je zodpovědná za proces KPSS a naplňuje principy a hodnoty komunitního plánování,
- schvaluje cíle a opatření připravovaných strategií a další dokumenty vzniklé v rámci procesu KPSS,
- funguje na principu rovného postavení všech členů, rozhoduje demokratickým způsobem na základě rovného přístupu k informacím,
- schází se dle potřeby, nejméně však dvakrát do roka,
- přenos informací z Řídicí skupiny zabezpečuje Odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
- monitoruje postup realizace projektu, navrhuje a připomínkuje výsledky a náměty pracovních skupin.

Členové Řídicí skupiny k 30. září 2019

Petr Kváča	místostarosta města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
Miluše Zahrádková	předsedkyně Komise pro sociální záležitosti, zdravotnictví, protidrogové prevence, bytové
Jan Horčík	vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví
Alice Benediktová	vedoucí Oddělení sociálního zabezpečení
Lenka Balounová	koordinátorka komunitního plánování, sociální pracovnice Odboru sociálních věcí a zdravotnictví
Barbora Roušarová	vedoucí MAS – Střední Polabí, z. s.
Eva Nejedlá	vedoucí pracovní skupiny Rodina, děti a mládež
Klára Cingrošová	vedoucí pracovní skupiny Senioři
Radka Franců	vedoucí pracovní skupiny Osoby se zdravotním postižením
Viera Margeťáková	vedoucí pracovní skupiny Osoby ohrožené sociálním vyloučením
Nikola Ottl	místostarostka města Čelákovice
Radka Körnerová	vedoucí Odboru pro občanské záležitosti Městského úřadu Čelákovice

V rámci aktualizace Plánu se jednání pravidelně účastnili členové realizačního týmu:

Martina Macurová	metodik procesu komunitního plánování, CPKP střední Čechy
Petra Pospíšilová	koordinátorka projektu komunitního plánování, MAS – Střední Polabí

PRACOVNÍ SKUPINY

Pracovní skupiny byly zaměřeny na následující oblasti:

- Rodina, děti a mládež
- Senioři
- Osoby se zdravotním postižením
- Osoby ohrožené sociálním vyloučením

Příslušné pracovní skupiny vedli vedoucí pracovních skupin, kteří zajišťovali:

- přenos informací a závěrů z jednání pracovní skupiny KPSS,
- prosazování zájmů z jednání pracovní skupiny KPSS na jednání Řídící skupiny KPSS.

Témata setkání pracovních skupin:

- Krizové situace v rodině
- Preventivní aktivity – prevence kriminality, problematika závislostí
- Primární prevence na základních školách
- Dostupné volnočasové aktivity pro děti a mládež
- Podpora setrvání seniorů a osob se zdravotním postižením v domácím prostředí
- Rodina a osoby v krizi
- Problematika bezdomovectví
- Problematika bydlení
- Podpora pečujících
- Zajištění dostupnosti psychologické a jiné odborné pomoci
- Informovanost občanů o možnostech pomoci v celém území apod.
- Volnočasové aktivity pro osoby se zdravotním postižením
- Pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením
- Možnosti stravování pro seniory a osoby se zdravotním postižením

3.2. HARMONOGRAM AKTUALIZACE

říjen–prosinec 2017

- Sestavení Řídící skupiny komunitního plánování a aktualizace harmonogramu
- Oslovení spádových obcí a podrobné mapování spádové oblasti
- Oslovení poskytovatelů sociálních služeb
- Zahájení činnosti pracovních skupin

leden–červen 2018

- Zpracování Akčního plánu na rok 2018

- Zapojení všech aktérů do procesu komunitního plánování
- Zjišťování potřeb občanů
- Získání dat pro Popis území ve vazbě k procesu plánování
- Zpracování podkladů pro první verzi SWOT analýzy
- Setkání různých forem pracovních skupin
- Individuální schůzky
- Zjišťování potřeb dětí a mládeže, jehož výstupem je Analýza trávení volného času neorganizovaných dětí a mládeže se zaměřením na potřebnost vhodných služeb pro tuto cílovou skupinu
- Pokračování v mapování spádové oblasti
- Realizace rozhovorů s poskytovateli sociálních služeb
- Zpracování Analýzy poskytovatelů návazných a sociálních služeb

červenec–prosinec 2018

- Definování priorit komunitního plánu a jejich schválení Radou města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
- Finalizace SWOT analýzy
- Zahájení zpracovávání jednotlivých opatření
- Příprava na zpracování Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb – definování podoby a obsahu
- Finalizace Analýzy poskytovatelů návazných a sociálních služeb

leden–červen 2019

- Vypracovávání jednotlivých opatření a jejich připomínkování
- Tvorba Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb

červenec–říjen 2019

- Tvorba letáků
- Příprava videí

3.3. ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO AKTUALIZACE

V rámci projektu byla zapojena veřejnost na různých úrovních. Konkrétně se jednalo o zapojení:

- poskytovatelů sociálních služeb,
- poskytovatelů návazných služeb,
- uživatelů různých druhů sociálních služeb,
- zaměstnanců Městského úřadu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a dalších obcí v území

- realizace,
- dotčené veřejnosti,
- dalších odborníků,
- politiků.

Zapojení veřejnosti probíhalo různými způsoby:

- setkání pracovních skupin – 27,
- v rámci analýz potřeb formou rozhovorů, dotazníků, setkávání,
- připomínkování dokumentů.

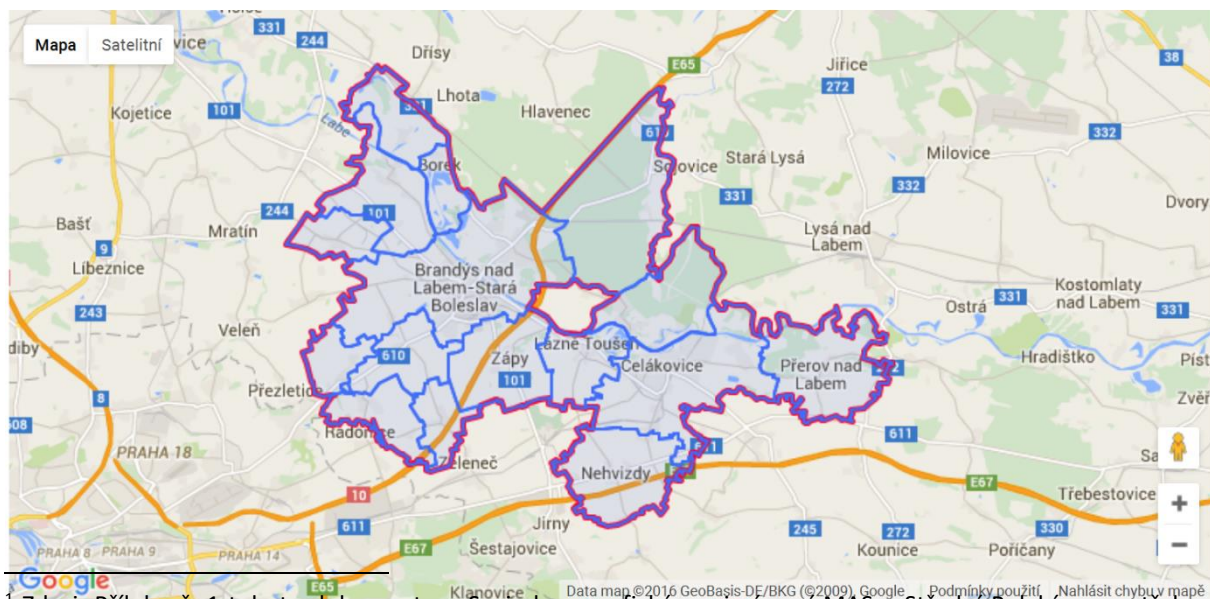
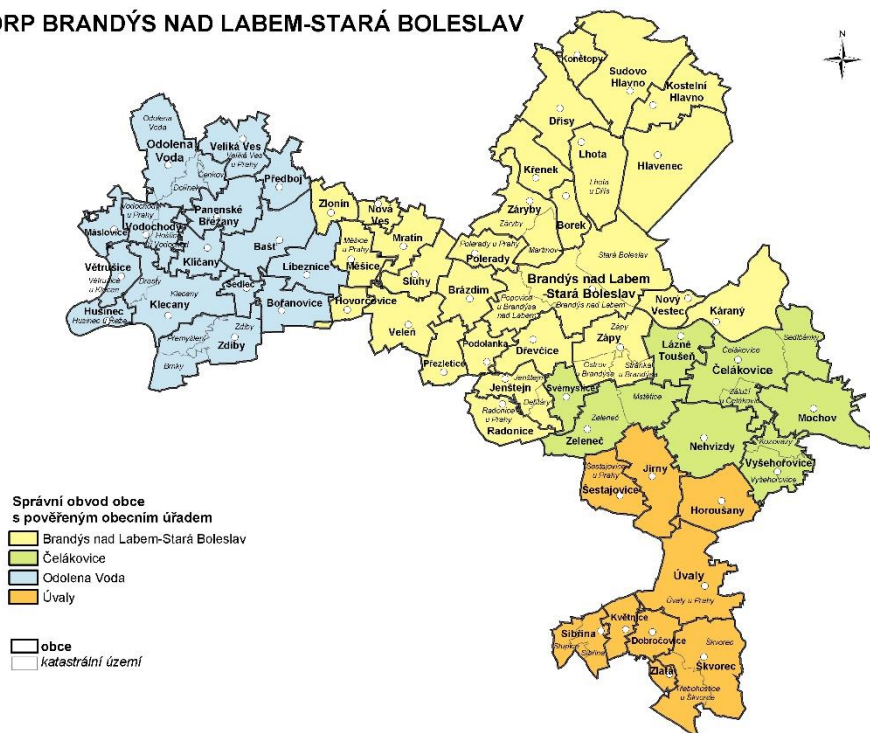
Zde několik čísel:

- proběhlo zhruba 144 různých forem setkání (pracovní skupiny, setkání se starosty spádových obcí, individuální schůzky s poskytovateli či starosty, individuální schůzky s dětmi, mládeží, pečujícími, rodiči s dětmi, osobami se zdravotním postižením apod.), při kterých se dohromady setkala cca 277 lidí,
- v rámci Analýzy trávení volného času dětí a mládeže jsme vedli rozhovory s celkem 40 skupinami (149 respondenty). V Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi s celkem 29 skupinami (115 respondenty) a v Čelákovících s 11 skupinami (34 respondenty).

4 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV¹

Projektové území tvoří část území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Konkrétně se jedná o území MAS – Střední Polabí (Borek, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Čelákovice, Dřevčice, Jenštejn, Káraný, Křenek, Lázně Toušeň, Nehvizdy, Podolanka, Polerady, Svěmyslice, Zápy, Záruby) a další obce zapojené do projektu – Dobročovice, Dřísy, Hlavenec, Horoušany, Jirny, Konětopy, Kostelní Hlavno, Květnice, Lhota, Mochov, Nový Vestec, Radonice, Sibřina, Sudovo Hlavno, Šestajovice, Škvorec, Úvaly, Vyšehořovice, Zeleneč, Zlatá.

SO ORP BRANDÝS NAD LABEM-STARÁ BOLESLAV

¹ Zdroj: Příloha č. 1 tohoto dokumentu – Sociodemografický popis území MAS – Střední Polabí pro potřeby plánování rozvoje sociálních služeb.

Administrativně je území MAS – Střední Polabí a okolí součástí Středočeského kraje, který má s ohledem na území ORP řadu kompetencí. V oblasti sociálních služeb jde především o řízení krajské sítě sociálních služeb (a de facto i přidělování finančních prostředků na poskytování sociálních služeb).

Obce s rozšířenou působností zajišťují pro obce ve svém správním obvodu výkon části přenesené působnosti státní správy. Jde o relativně malé regiony s přirozenou spádovostí. Oproti bývalým okresům jsou „blíže“ svým občanům. V samostatné působnosti jsou jednotlivé obce samosprávné, nicméně v řadě případů je výhodné dosahovat koordinovaného a konsensuálního postupu na území celého správního území ORP, např. právě při rozvoji sociálních služeb. Obce 1. stupně často nemají kapacity na to, aby zajistily svým občanům v nepříznivé sociální situaci potřebnou podporu, a často nemají ani dostatečné finanční zdroje. Na druhé straně ORP vykonávají řadu činností, které s rozvojem sociálních služeb přímo souvisejí, např. výkon sociální práce ve správním území či sociálně-právní ochranu dětí.

Následující přehled vychází ze zpracovaného „Sociodemografického popisu území MAS – Střední Polabí pro potřeby plánování rozvoje sociálních služeb“, jehož plné znění je přílohou tohoto dokumentu. V uvedeném popisu území jsou dostupná data zpracována na úrovni jednotlivých obcí, členů MAS – Střední Polabí. Dále jsou uvedeny sdružené souhrny za celé území MAS – Střední Polabí, ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a také území MAS – Střední Polabí bez zahrnutí samotného města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.

Některé údaje v sociální oblasti (např. sociální práce, sociálně-právní ochrana dětí) jsou však dostupná pouze v úrovni ORP, proto nelze uvádět podrobnější statistiky za obce či území MAS – Střední Polabí.

MAS – Střední Polabí je dynamicky se rozvíjející (především suburbánní) oblast s vysokým růstem počtu obyvatel a s tím spojenými jevy – zahušťování dopravní, technické i sociální infrastruktury, mladší věková struktura, vysoká intenzita kontaktů a spojení jak s hlavním městem Prahou, tak s okolními regiony.

Z hlediska vývoje počtu obyvatel lze pozorovat, že dochází k prudkému a neustálému nárůstu počtu obyvatel téměř ve všech obcích na území MAS – Střední Polabí, zejména v důsledku masivní výstavby domů a bytů. Lze však také sledovat, že některých obcí se uvedený trend dotkl zatím pouze okrajově, např. Podolanka, Polerady. Při porovnání obcí na území MAS – Střední Polabí a celého území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav je zřejmé, že populační růst v území celého ORP vykazuje ještě vyšších hodnot než na území MAS – Střední Polabí. Naopak samotné město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav logicky vykazuje poněkud nižší nárůsty počtu obyvatel než okolní obce – členové MAS – Střední Polabí. V budoucnu lze předpokládat, že nejvyšší tlak na novou výstavbu bude směřován nejspíše do obcí, které doposud nevykazovaly vysoké populační přírůstky.

Na území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav se za posledních 20 let počet obyvatel zvýšil o cca 30 000 (tj. velikost průměrného okresního města), v samotném území MAS pak ve sledovaném období o více než 10 000. Tento vývoj klade vysoké nároky také na rozvoj potřebné infrastruktury, včetně té sociální, tj. rozvoj veřejných služeb včetně školství, sociálních služeb či zdravotnictví.

Z hlediska věkové struktury území vykazují ORP i MAS – Střední Polabí pozitivní věkovou strukturu, tzn. nízké zastoupení seniorů, jen o málo vyšší zastoupení dětí. Zastoupení dětí se v průběhu času zvyšuje. Území MAS – Střední Polabí vykazuje vyšší zastoupení dětí i seniorů než celé území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, což je dáno nižší mírou přistěhování v území MAS. U seniorů došlo v letech 2000–2017 k nárůstu jejich počtu o cca 50 %, přitom se však jejich podíl na populaci prakticky nemění (dokonce mírně klesá). Na začátku sledovaného období přibývalo cca 200–300 seniorů ročně, ke konci sledovaného období již přibývá ročně i 500–600 seniorů. U dětské složky populace pak došlo k více než dvojnásobnému nárůstu, přičemž od roku 2007 dochází velmi často k nárůstu o téměř 1 000 dětí/rok. Index stárí na území MAS – Střední Polabí činí 83,6 (tj. existuje vyšší podíl dětí než seniorské populace). Index ekonomického zatížení pak činí 182 (tj. ekonomicky aktivních je téměř dvojnásobný počet než seniorů a dětí.).

Na území MAS – Střední Polabí ani ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav není evidována sociálně vyloučená lokalita. Struktura bytového fondu ukazuje, že ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav je tvořeno převážně rodinnými domy.

Míra nezaměstnanosti je na území MAS – Střední Polabí v současné době zcela zanedbatelná, nikde nepřevyšuje hodnotu 2 %. Nejvyšších absolutních hodnot dosahují města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a Čelákovice, byť i zde je míra nezaměstnanosti velmi nízká (1,20, resp. 1,36 %).

Důležitým statistickým ukazatelem vypovídajícím o osobách se zdravotním postižením v území je údaj o počtu pobíraných příspěvků na péči, jehož přiznání a výše zohledňuje pouze zdravotní stav, a nikoli nepříznivost sociální situace daného klienta. Je tedy nutné si uvědomit, že absolutní počty příjemců příspěvku na péči nereflektují skutečný počet osob se zdravotním postižením (např. dle zákona o zaměstnanosti apod.), ani počet oprávněných uživatelů sociálních služeb. Počet osob pobírajících tuto dávku není v ORP vysoký, cca 2000 obyvatel, což je dáno mladou věkovou strukturou obyvatel a neustálým přílivem nových, mladých a zpravidla zdravých obyvatel.

Z hlediska stupňů závislosti žije v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi cca 140 a na území celého ORP pak necelých 650 příjemců příspěvku ve III. a IV. stupni, cca 2/3 příjemců tvoří senioři. Lze tak usuzovat, že potenciální poptávka by mohla směřovat k potřebě zajištění kapacit pobytových a ambulantních služeb v řádu několika desítek lůžek v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi a cca 100–200 na území celého ORP. U terénních služeb pak lze potenciál poptávky odhadnout na cca 100 klientů ve městě a cca 500 klientů na území celého ORP.

Další sledovanou informací jsou počty držitelů průkazů TP, ZTP, ZTP/P. V roce 2015 bylo 173 držitelů

průkazů TP, 1 166 ZTP a 535 ZTP/P, v roce 2017 došlo k nárůstu na 203 TP, 1 345 ZTP a 565 ZTP/P. Početní nárůst může být částečně způsoben růstem zastoupení uvedených kategorií osob se zdravotním postižením v populaci v souvislosti s nárůstem počtu zejména seniorů i prostým růstem počtu obyvatel jako celku, částečně i vyšším počtem obyvatel, kteří přiznání statusu, tj. průkazu, v praxi uplatňují.

V oblasti rodin, dětí a mládeže je důležitým výstupem zjištění, že v území narůstá počet pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), a to na téměř trojnásobek výchozího stavu v roce 2013. Celkem zde působí 25 pracovníků, kteří měli v roce 2017 v evidenci 2353 případů. Zajímavý údaj se týká případů odebrání dítěte z péče rodičů. V roce 2017 došlo k tomuto úkonu 9x. Nejvíce dětí bylo odebráno v roce 2014, a to 15. Zatímco u případů umístění dětí v zařízeních náhradní péče se jedná o jednotlivé případy za rok, dětí s nařízenou ústavní výchovou je v období 2013–2017 na území ORP mezi 20 a 25. Rodinné problematiky se týká také domácí násilí. Případů domácího násilí je každoročně zaznamenáno několik, max. 15 v roce 2016, v roce 2013 jich naopak bylo evidováno 6.

Určitým pozitivem je, že případy týrání, zanedbávání či zneužívání dětí nejsou orgánem SPOD ve sledovaném období zaznamenány. Naopak negativním jevem je nárůst počtu klientů kurátorů pro mládež. V jejich péči bylo v roce 2017 141 dětí, tj. téměř dvojnásobný nárůst od roku 2014, z tohoto počtu bylo 60 dětí do 15 let a 81 dětí nad 15 let. Zajímavé je, že do věku 15 let převažují chlapci (tvoří cca 2/3 počtu dětí) a od věku 15 let začínají mezi klienty převažovat dívky. Z řešených oblastí jsou nejvíce zastoupeny výchovné problémy (46 případů), přestupky se objevují 16x, trestné činy 8x. Ostatní problémy jsou evidovány jen výjimečně.

Z hlediska zadlužení žije v ORP cca 3500 osob v exekuci.

5 ZÁVĚRY ANALÝZ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SLUŽEB NÁVAZNÝCH NA ÚZEMÍ ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV

V následujících podkapitolách jsou uvedeny závěry ze všech analýz, které byly zpracovány jako podklad pro tvorbu Komunitního plánu sociálních a návazných služeb území MAS – Střední Polabí a části obcí ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Analýzy byly zpracovávány v průběhu let 2018 a 2019.

5.1. ANALÝZA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SLUŽEB NÁVAZNÝCH NA ÚZEMÍ ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV

Na území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav poskytuje služby celkem 16 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, přímo v ORP jich sídlí 9 z nich. Poskytovatelé nabízejí obyvatelům ORP **14 druhů sociálních služeb** v celkem 24 zařízeních a službách.

V rámci analýzy se zrealizovaly individuální hloubkové rozhovory, a to formou osobní, telefonickou a e-mailovou, s celkem 20 poskytovateli sociálních služeb a 7 poskytovateli služeb návazných.

Problémy poskytovatelů sociálních služeb a zaměstnanců v sociálních službách

Kvalitativní šetření provedené mezi klíčovými poskytovateli sociálních služeb v regionu poukázalo na několik problematických míst a skutečností, které výkon sociální práce ztěžují.

- Neexistence dlouhodobého systému financování sociálních služeb a z toho vyplývající každoroční nejistota poskytovatelů.
- Nízká míra informovanosti obyvatel o sociálních službách.
- Nedostatek zájemců o zaměstnání v sociálních službách.
- Nedostatek kvalifikovaných sil (sociálních pracovníků) na obcích druhého typu.
- Nedostupnost půjčoven zdravotnických pomůcek. Lékaři základní pomůcky často nepředepisují, klienty směřují k nákupu pomůcek, které klienti využijí jen krátce.
- Nízká míra informovanosti praktických lékařů o systému sociálních služeb.
- Přístup praktických lékařů k návštěvám v domácnostech (lékaři mají povinnost navštívit klienta v domácím prostředí, realita je jiná).
- Nízká míra zájmu vedení některých měst a obcí v území o sociální oblast.
- Za důležitou je považována kvalita sociálních pracovníků zaměstnaných ve zmíněných organizacích. Je třeba zajistit pravidelné vzdělávání zaměstnanců (velmi kvalitní kurzy) a supervizi.

RODINA, DĚTI A MLÁDEŽ

- Zajištění kapacitně dostupné služby občanské poradny pro celé sledované území (současné nastavení služeb občanské poradny Respondeo, z.s. je hodnoceno jak z kapacitního hlediska, tak z hlediska dopravní dostupnosti pro obyvatele celého sledovaného území jako nedostupné).
- Zajištění dostupné služby rodinného poradenství (nejbližší ambulantní služba Centra rodinného poradenství organizace Semiramis, z.ú. je dopravně dostupná pro klienty pouze z části sledovaného území).
- Zajištění sociálních služeb cílených na neorganizovanou mládež ohroženou sociálně rizikovými jevy (v současné době se v území nepracuje s neorganizovanou mládeží, chybí terénní práce, případně nízkoprahové zařízení pro děti a mládež).
- Zajištění kapacitně dostupné péče dětského psychiatra.
- Zajištění kapacitně dostupné péče speciálního pedagoga.
- Zajištění kapacitně dostupné bezplatné psychologické péče (případně finančně dostupné).
- Zajištění aktivit a možností trávení volného času pro děti starší 10 let (upravené veřejné prostory, hřiště apod.).

OSOBY S MENTÁLNÍM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

- Zajištění tzv. „handicap dopravy“ pro osoby s tělesným postižením.
- Zajištění pomoci a podpory pečujícím rodinám, které se dostávají do finančních problémů (jedná se konkrétně především o rodiny pečující o své blízké ve 4. stupni závislosti, příspěvek ve výši 13 200 Kč na pokrytí všech nákladů v domácí péči nestačí).
- Zajištění volnočasových aktivit pro mladé dospělé a děti s duševním onemocněním či mentálním postižením.
- Zajištění informovanosti pečujících rodin (pečující často nedisponují dostatečnými informacemi o dostupné pomoci a péči, případně o možných sociálních dávkách).
- Zajištění nestranné a kvalitní práce posudkových lékařů.

OSOBY S DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM

- Zajištění osvěty a destigmatizace osob s duševním onemocněním.
- Zajištění možností bydlení pro osoby s duševním onemocněním.
- Zajištění terénních a ambulantních sociálních služeb pro osoby s psychiatrickými diagnózami.
- Vznik multidisciplinárních zdravotně sociálních týmů (Center duševního zdraví) pro osoby s duševním onemocněním.
- Vznik multidisciplinárních terénních týmů pro oblast pedo-psychiatrie, geronto-psychiatrie a adiktologie.

² Uvedené cílové skupiny vycházejí z obsahu realizovaných rozhovorů.

SENIORŮ

- Zajištění kapacitně dostupné služby domova se zvláštním režimem (každoročně se zvyšuje poptávka po sociální službě domovů se zvláštním režimem, případně po tzv. Alzheimer centrech; na území je tato služba poskytována, ne však v potřebné kapacitě).
- Zajištění informovanosti seniorů a jejich blízkých o dostupné pomoci a péči, případně o možných sociálních dávkách (senioři a jejich blízcí např. pečovatelskou službu zaměňují se službou zdravotní, domov pro seniory s tzv. penzionem, tedy bývalým domem s pečovatelskou službou apod.). V této souvislosti by bylo vhodné zajistit dostatečnou informovanost praktických lékařů.
- Zajištění pečovatelské služby na celém území v odpoledních a večerních hodinách.
- Zajištění provázanosti sociálních a zdravotních služeb (např. ve vztahu ke klientům léčeben dlouhodobě nemocných, kteří propadají systémem).
- Zajištění kvalitní gerontologické zdravotní péče.

V rámci rozhovorů jsme zaznamenali několik podnětů a témat, které by se měly v rámci procesu plánování řešit s ohledem na budoucí sociodemografický vývoj populace:

- Řešení problematiky vzrůstajícího počtu seniorů, kteří propadají sociálním systémem, nemají nárok na důchod a nemají dostatečné finanční prostředky na zajištění sociálních služeb.
- Jednání s obcemi v území s cílem zajistit pečovatelské služby v každé obci.

OSOBY OHROŽENÉ ZÁVISLOSTÍ NEBO ZÁVISLÉ NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

- Zajištění dostupnosti substitučního programu (klienti v současné době dojíždí do Prahy, někteří však, vzhledem ke svým kompetencím, schopni dojíždět nejsou).
- Zajištění dostupnosti služeb pro již vyléčené osoby, které napomáhají k jejich úspěšné resocializaci, jedná se o podporované či chráněné bydlení, podporované či chráněné zaměstnávání (nejbližší služby pro tuto cílovou skupinu se nacházejí v městech Kladno a Praha).
- Zajištění dostupnosti psychiatrické péče v dostatečné kapacitě (chybí psychiatr, který by chtěl dlouhodobě, kontinuálně a smysluplně pracovat s osobami závislými na návykových látkách, psychiatři jsou obecně maximálně vytížení a mají dlouhé čekací doby, pracují s klienty krátkodobě a pouze s medikací). Problém psychiatrické péče je však třeba řešit především na celostátní úrovni, chybí jasná koncepce.

V rámci rozhovorů jsme dále zaznamenali podnět na ověření kvality poskytovaných služeb primární prevence na školách na území.

OSOBY BEZ PŘÍSTŘEŠÍ

- Zajistit vhodné služby pro ženy závislé na drogách či alkoholu a pro klientky pobytové služby azylového domu (je třeba, aby se pracovalo zároveň s matkou i dítětem).
- Zajistit dostupnost psychologické péče pro děti a dospělé hrazené ze zdravotního pojištění.

5.2. ZÁVĚRY Z ČÁSTI ROZHOVORŮ S ODBORNÍKY

Chybějící služby a kapacity ve vazbě k cílovým skupinám

a) SENIOŘI

Přestože péče o seniory je oproti jiným cílovým skupinám v území nejrozšířenější, některé služby zde chybí či kapacita stávajících služeb je nedostatečná.

Chybějící služby a aktivity:

- domov pro seniory ve městě, respektive domov se zvláštním režimem
- aktivně spolupracující personál pečovatelské služby
- nedostatečné využívání dobrovolníků
- jednotná koncepce či propojení organizací působících v oblasti práce se seniory

Nedostatečná kapacita:

- není možné reagovat na zvýšenou poptávku po rozvozu obědů pečovatelskou službou po celém území ORP
- není možné reagovat na zvýšenou poptávku po volnočasových aktivitách či pečovatelské službě v okolních obcích
- nedostatečná nabídka osobní asistence či kompenzačních pomůcek (současná nabídka nepokrývá poptávku)

Možnosti řešení:

- **domov se zvláštním režimem** – možné rozšíření kapacity domova pro seniory Jenštejn o oddělení pro tuto cílovou skupinu
- rozvážka obědů – zajištění technického vybavení současných služeb – pořízení automobilu pro terénní služby
 - o zvážít zřízení jídelny a zároveň vývařovny pro seniory
- volnočasové aktivity v okolních obcích – v Čelákovících
- podpora spolupráce v území – koordinace pravidelných setkání ze strany města

b) OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- **navýšení kapacity terénní služby pro osoby s duševním onemocněním** – jednat se stávajícím poskytovatelem organizací Fokus, případně oslovit další poskytovatele (např. v rámci procesu komunitního plánování rozvoje sociálních služeb)
- **pobytová služba pro osoby s duševním onemocněním** – uvažovat o možných řešeních chybějící služby v území; v té souvislosti uvažovat o zřízení domova se zvláštním režimem i s ohledem na tuto cílovou skupinu

- **parkování** – pokusit se hledat vhodnější řešení u budovy úřadu (Masarykovo náměstí) v Brandýse nad Labem, případně navýšit počet parkovacích míst u budovy v Praze
- **podpora spolupráce v území** – podpořit pravidelná setkávání Odboru sociálních věcí a zdravotnictví s organizací Fokus; přizvat organizace působící v této oblasti k případným pravidelným setkáním poskytovatelů koordinovaným ze strany města; využít proces komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb

c) **OSOBY SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ A VYLOUČENÉ**

- **projekt sociálního bydlení** – podpořit projekt i vzhledem k vytipovanému vhodnému objektu v území
- **systematický výkon pozice sociálního kurátora** – oddělit agendu kurátora od manažerské pozice vedoucího, zaměřit se na systematickou práci s lidmi zejména ve fázi před propuštěním a poté v první fázi na svobodě
- **podpora spolupráce v území** – přizvat organizace působící v této oblasti k případným pravidelným setkáním poskytovatelů koordinovaným ze strany města; využít proces komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb

d) **NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE**

- zajistit v Brandýse nad Labem služby stejné jako poskytuje organizace Routa
 - o nejenom rodinám a dětem v náhradní rodinné péči, ale rodinám a dětem obecně
- chybí doučování a systematická práce s rodinou
- chybí možnost konzultací s právníkem, který by se specializoval na sociální oblast, a to ve smyslu kontroly dokumentů podávaných k soudům, řešení žádostí o změnu místní příslušnosti soudů v konkrétních případech apod.

Možnosti řešení:

- jednání s organizací Routa či jinou organizací stejného zaměření o možnosti rozšíření služeb do města Brandýs nad Labem – i nad rámec náhradní rodinné péče
- podpora spolupráce v území – přizvat organizace působící v této oblasti k případným pravidelným setkáním poskytovatelů koordinovaným ze strany města; využít proces komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb

e) **DĚTI A MLÁDEŽ**

- chybí zde zejména dětské psychologové a psychiatři a kapacita místního SPC je nedostatečná, respektive nepřijímá klienty mimo Brandýs nad Labem
- chybí zde i psychologické (terapeutické) služby pro dospělé, které by měly smlouvy se zdravotními pojišťovnami, a byly tak pro klienty zdarma (vzhledem k tomu, že je jich málo,

je zde dlouhá čekací doba a nedaří se tak řešit akutní situace)

- nedostatek míst pro matky s dětmi v azylových zařízeních, pro rodiny s dětmi zde chybí zcela, viz výše bod týkající se bydlení
- finančně dostupné kroužky
- nedostatek volných míst v mateřských školách představuje značnou komplikaci pro matky samoživitelky, které se chtějí vrátit zpět do zaměstnání, a soukromé školy nejsou v jejich finančních možnostech
- nedostatečné poradenství v oblasti dluhové problematiky
- na celém území ORP chybí služby, které by se zaměřovaly na práci s problematickými rodinami
- nedostatečně rozvinutá síť služeb v celém území ORP
- dostupná a využívaná spolupráce s organizacemi fungujícími v Praze či ve vzdálenějších lokalitách

Možnosti řešení:

- zmapování dostupnosti dětských psychologů a psychiatrů v území
- jednání s VÚ a SVP Klíčov – vzájemné vyjasnění si přístupů k posuzování vhodnosti cílové skupiny k umístění
- jednání s Rodinným centrem ROUTA či jinou organizací stejného zaměření o možnosti rozšíření služeb do ostatních míst – např. lokalita Odoleny Vody apod.
- navázání spolupráce s organizací Semiramis v oblasti terénní práce s uživateli návykových látek
- podpora spolupráce v území – přizvat organizace působící v této oblasti k případným pravidelným setkáním poskytovatelů koordinovaným ze strany města; využít proces komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb
- hledat možnosti řešení podpory dětí s ADHD v rámci školní docházky
- jednání s organizací Respondeo či jinou organizací stejného zaměření o rozšíření dluhového poradenství
- zvážit zřízení dětského koutku na Městském úřadě – usnadnění konzultací s rodiči, pro pohovory s dětmi
- podpora spolupráce s místními školami – podporovat navázání kontaktu pracovníků OSPOD se školami, jejich návštěvy na půdě škol, osvěta o agendě OSPOD apod.
- finančně dostupné kroužky pro děti – pokusit se vyjednat s organizacemi, které kroužky realizují, snížení poplatku, případně návštěvu kroužků zdarma pro vybrané děti ze sociálních důvodů za podmínky navýšené dotace města
- hrazení mediace a zmapování mediačních služeb na území Brandýska – využití existujících dotačních titulů na získání finančních prostředků, které by úřad využil na uhrazení mediace vybraným rodinám; zmapovat dostupnost mediace na území Brandýska
- uvažovat o možnosti pořízení drobných dárků pro děti – návštěvy v dětských domovech, otevření kontaktu s malými dětmi

- finanční dotace města na individuální podporu – v případech, kdy nějaká organizace poskytuje pomoc občanovi města, by jí město finančně přispělo na tuto konkrétní individuální podporu
- podpora spolupráce v území – přizvat organizace působící v této oblasti k případným pravidelným setkáním poskytovatelů koordinovaným ze strany města; využít proces komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb

5.3. ANALÝZA TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU NEORGANIZOVANÝCH DĚTÍ A MLÁDEŽE SE ZAMĚŘENÍM NA POTŘEBNOST VHODNÝCH SLUŽEB PRO TUTO CÍLOVOU SKUPINU

Východiskem pro zadání analýzy (výzkumného šetření) byla potřeba zmapovat a popsat skupiny dětí a mládeže, u kterých je předpoklad výskytu sociálně rizikových jevů.

Cílem výzkumného šetření je popis výskytu dětí a mládeže ve vytipovaných lokalitách ORP, projevů sociálně rizikového chování a jevů, které primárně souvisejí s dětmi a mládeží. V rámci výzkumného šetření v terénu jsou dále popsány jevy, které se v lokalitě vyskytují, ale primárně nesouvisejí s cílovou skupinou dětí a mládeže (výskyt návykových látek, osob bez přístřeší, graffiti, projevů subkulturních skupin, nezabezpečených budov apod.). Mimoto je výsledkem analýzy i vytipování vhodných legálních ploch na tvorbu graffiti.

Výzkumné šetření probíhalo v části území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, konkrétně ve městech **Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Čelákovice a Úvaly**. Důvodem je předpoklad, že cílová skupina šetření se vyskytuje zejména ve městech, kde navštěvuje školy a tráví významnou část volného času.

Harmonogram

V první fázi, tj. polovina března – polovina května 2018, proběhl systematický nezúčastněný monitoring zaměřený na hloubkové zmapování výskytu sociálně rizikových jevů a výskytu cílové skupiny.

Ve druhé fázi, tj. 2. polovina května – červen 2018, probíhaly na základě výsledků monitoringu skupinové rozhovory s dětmi a mládeží zaměřené na trávení volného času s ohledem na bezpečnost a potřebnost vhodných služeb pro tuto cílovou skupinu.

Výzkumné metody

V rámci výzkumného šetření byly použity následující výzkumné metody:

- systematický nezúčastněný monitoring vytipovaných lokalit
- skupinový rozhovor s dětmi a mládeží v ulicích lokalit (na vytipovaných místech na základě monitoringu)

Byly provedeny skupinové rozhovory s celkem **40** skupinami, tj. se **149** respondenty, z toho v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi s celkem **29** skupinami, tj. se **115** respondenty, a v Čelákovici s **11** skupinami, tj. s **34** respondenty. Vzhledem k nízké přítomnosti cílové skupiny nebyly Úvaly do skupinových rozhovorů zahrnuty.

Každý rozhovor trval cca 20–30 minut a byl zaměřen na 3 okruhy:

- Trávení volného času

- Vnímání bezpečnosti v lokalitě
- Potřebnost vhodných služeb

Vzhledem k výsledkům popsaným ve zprávě **byla uvedena následující doporučení:**

Aktivity pro neorganizovanou mládež

Některé děti a mládež tráví volný čas pasivním způsobem v ulicích, nevyhledávají zájmové kroužky či jiné organizované aktivity, proto jsou pro ně i nevhodné, respektive bariérové. Tyto děti a mládež je proto přirozeně nenavštěvují, nevyužívají jejich nabídky. Další bariérou mohou být finanční nároky na dané aktivity či prostory.

V **obou lokalitách** by bylo vhodné podpořit tuto skupinu realizací terénního programu (viz terénní sociální práce s dětmi a mládeží), v **Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi** pak i výstavbou přístřešků (viz venkovní prostor a hřiště pro mládež) apod.

Legální plochy na realizaci graffiti

V **obou lokalitách** se pokusy o graffiti vyskytuje ve významnější míře. Často se jedná o amatérské pokusy, ale z množství je zřejmé, že je pro řadu místních dětí a mládeže přitažlivé. Jde o nelegální činnost, proto by bylo vhodné uvažovat o zavedení legálních ploch pro tuto činnost, a tím preventivně bránit rozvoji vandalizmu a trestné činnosti. Na vytipování i „designu“ budoucích legálních ploch je možné spolupracovat přímo se skupinou dětí a mládeže či to konzultovat s organizacemi, které s touto skupinou pracují a mají se zaváděním legálních ploch zkušenosti.

Venkovní prostor pro mládež

V **Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi** se nacházejí jak venkovní hřiště s různým zaměřením, tak i parkové či zalesněné části, přesto by bylo vhodné vybavit současná fungující hřiště, případně i parkové části, **přístřeškem, altánkem** nebo **zákoutím** pro případ deště či jako místo pro setkávání dětí a mládeže vykazujících značnou míru potřeby soukromí charakteristickou pro období dospívání. Další možností by mohlo být vybudování venkovního **prostoru pro mládež** – nejlépe ohraničená, z části zatravněná plocha s přístřeškem či altánkem umístěná ne zcela v bezprostřední blízkosti místní zástavby.

Další podněty se týkaly zaměření a vybavení hřišť. V **obou lokalitách** projevili respondenti zájem o vybudování **skateparku** a **hřiště na parkour** (krytá hala nebo venkovní hřiště s překážkami, jámami s molitany apod.), případně vybavené **workoutové hřiště** (více cvičících strojů, prolézaček apod.).

V **obou lokalitách** se na předních místech poptávky nacházelo také **venkovní koupaliště**, nikoliv pouze pro mládež, ale pro širokou veřejnost.

Terénní sociální práce s dětmi a mládeží

Vzhledem k přítomnosti rizikových jevů v životním stylu respondentů, kteří tráví volný čas na ulici, by bylo vhodné **v obou lokalitách** realizovat **terénní program pro děti a mládež**³, a to nejlépe ve spolupráci s vybranou neziskovou organizací, která má s uvedenou sociální službou zkušenosti. Výhodou zavedení terénního programu, tedy působení terénních pracovníků v lokalitě, je kromě výhod vyjmenovaných v poznámce i získání velmi efektivního „informačního kanálu“ mezi úřadem (sociálním odborem) a „ulicí“, tedy skupinou neorganizovaných dětí a mládeže.

Terénní práci lze realizovat bez zázemí ve formě přítomnosti pracovníků v ulicích, nebo se zázemím v podobě stavební buňky, maringotky, která je umístěna v lokalitě s největším výskytem cílové skupiny, nebo v podobě zázemí v objektu města, které by sloužilo jako prostor k aktivitám s dětmi a mládeží a konzultační místnost. Funguje tedy jako místo pro setkávání s pracovníkem, konzultace, zázemí pro drobné sportovní vybavení či společenské hry, které jsou mládeži k dispozici apod. V případě mobilního zázemí by zde byla možnost přemístění v případě přesunu cílové skupiny do jiné lokality.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – otevřený klub pro mladé

Zřídit **nízkoprahový klub pro děti a mládež**⁴ (bezpečný prostor bez alkoholu, drog a agrese, anonymní a bezplatný vstup, otevírací doba přizpůsobená cílové skupině) pro místní děti a mládež, který by sloužil ke smysluplnému trávení volného času a poskytování sociálních služeb, je finančně i technicky náročnější než realizovat terénní sociální práce. Přesto je zřejmé, že v **obou lokalitách** dětem a mládeži chybí prostor, kde by se mohly setkávat a podílet na programu a kde by byl přítomen pracovník pro případ řešení složité životní situace.

Řešením by bylo buď, nejlépe s vybranou neziskovou organizací, která má s uvedenou sociální službou zkušenosti, službu zřídit, nebo hledat alternativu v podobě otevřeného klubu s jasnými pravidly. Otevřený klub by mohl fungovat při jedné z místních škol, nebo by mohla být oslovena

³ Terénní sociální práce (streetwork) je forma sociální práce, která spočívá ve vyhledávání uživatelů v jejich přirozeném prostředí, na ulici a v poskytování sociálních služeb (poradenství, doprovod do institucí, situační a krizová intervence). Terénní sociální pracovník vyhledává uživatele a zájemce o službu, kteří patří do cílové skupiny, nabízí jim poradenství, doprovod do institucí a pomoc při řešení obtížných životních situací (problémy ve škole, v rodině, s kamarády, s drogovými experimenty). Cílem terénní sociální práce je iniciovat u mladých lidí v jejich životě pozitivní změnu, která povede k omezení negativních jevů souvisejících s jejich životním stylem. Pracovníci podporují mladé lidi k aktivnímu a samostatnému řešení životních problémů, motivují je k zapojení se do společenského dění v místě bydliště a k aktivnímu trávení volného času.

⁴ Nízkoprahový klub pro děti a mládež je sociální služba určená dětem a dospívajícím. Pracovníci nízkoprahových klubů poskytují mladým lidem pomoc v obtížných situacích a formou prevence usilují o to, aby mladí lidé obtížné situace zažívali v co nejmenší míře a byli si vědomi potenciálních rizik. Nízkoprahový klub není ryze volnočasový klub, volnočasové aktivity jsou pouze doplňkem sociální služby, prostředkem, jak s cílovou skupinou snadněji navázat kontakt a budovat vzájemnou důvěru. Nízkoprahové kluby jsou tak pro dospívající zázemím, možností scházet se s vrstevníky a místem pro vlastní aktivity a také místem, kde mohou bezplatně vyhledat radu a pomoc. Výraz nízkoprahový znamená „dostupný pro členy cílových skupin“.

nezisková organizace, která by daný klub provozovala mimo rámec zákona o sociálních službách. V obou případech je podmínkou poskytnutí vhodného prostoru ze strany měst.

Terénní program s uživateli návykových látek

Terénní práce s uživateli návykových látek je v ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav realizována organizací Semiramis z.ú. Vzhledem k **výskytu** materiálu k užívání návykových látek a samotných uživatelů by však bylo vhodné iniciovat setkání poskytovatelů programu, zpracovatele analýzy a zástupců města, kde by se diskutovaly výsledky analýzy a zkušenosti z činnosti drogových terénních programů. Je otázkou, zda výstupem bude časové zintenzivnění programu, rozšíření lokality působení nebo změna způsobu provádění terénního programu, případně zachování stávajícího stavu, pokud se ukáže jako dostatečný.

Informovanost dětí a mládeže

I přes velmi pozitivní výsledek dotazování na možné zdroje profesionální pomoci v obtížné situaci, ve které se mohou děti a mládež ocitnout, by v **obou lokalitách** bylo **přínosné diskutovat**, jakou formu zvolit, aby cílová skupina získala ještě více informací o profesionálních formách pomoci, než kterými disponuje.

Dále by bylo vhodné se zamyslet nad tím, jakým způsobem zajistit či podpořit **místo** (prostor), kam by cílová skupina **neměla obavy přijít** a kde by **získala potřebnou radu**, tj. **rychleji by se dostala k účinnému zdroji pomoci** (tuto funkci může opět plnit nízkoprahový či otevřený klub).

Posílení bezpečnosti v lokalitě

Přestože výsledkem šetření je závěr, že **policejní hlídky** se v obou lokalitách pohybují a jsou **zdrojem bezpečí a ochrany**, jedná se spíše o denní dobu. Bylo by proto vhodné v **obou lokalitách** zintenzivnit přítomnost policie i ve **večerních a nočních hodinách**, a to zejména v rizikových lokalitách vyjmenovaných v analýze.

Spolupráce úřadu s dalšími institucemi v lokalitě

Vzhledem k výskytu některých rizikových jevů a potřebnosti sociálních služeb by bylo vhodné diskutovat **navázání intenzivnější spolupráce úřadu** (zejména týmu kurátorů pro děti a mládež, protidrogového koordinátora apod.), **neziskového sektoru, policie** (státní či nově i městské), **základních (či středních) škol** a dalších institucí působících v **obou lokalitách** zabývajících se problematikou dětí a mládeže, a to za účelem společné koordinace činnosti vedoucí k efektivnímu řešení dané situace, a tím ke snížení výskytu sociálně rizikových jevů v lokalitě. Tato spolupráce by mohla mít podobu např. pravidelných **případových setkávání** (case management) či pravidelných **regionálních setkávání**. K tomuto účelu lze také využít stávající platformu pracovních skupin v rámci komunitního plánování rozvoje sociálních a návazných služeb, které v ORP probíhá.

5.4. ZÁVĚRY Z MAPOVÁNÍ POTŘEB NEFORMÁLNÍCH PEČOVATELŮ

Doporučení, rady a zkušenosti účastníků setkání

- Využívat pomoci, podpory a péče ve formě sociálních a návazných služeb; vždy si zjistit přesné informace, v případě pochyb využít odborné sociální poradenství (lze u každého poskytovatele sociálních služeb či na příslušném sociálním odboru).
- Pomoc je třeba systematicky plánovat.
- Nenechat se odradit časovou náročností vyřízení příspěvku na péči, poukazu na kompenzační pomůcky, příspěvku na bezbariérové bydlení apod.
- Pokud se sníží výše příspěvku na péči, případně není uznán, je důležité podat odvolání a tuto situaci řešit.
- Pokud bude probíhat sociální šetření v domácnosti, je nutné se na šetření připravit a získat komplexní informace o systému hodnocení.
- Pokud se v žádosti o kompenzační pomůcku zvolí repasovaná pomůcka, je velmi pravděpodobné, že bude žádost vyřízena rychleji.
- Velmi dobré zkušenosti jsou se zdravotními polohovacími lůžky od společnosti Invira <https://www.postelova.cz/>, které mají pokojovou úpravu a nepůsobí tolik nemocničně. Naproti tomu výrobky společnosti Linet nebyly doporučeny, postele jsou velmi těžké. www.linet.com/cs/zdravotnictvi/luzka
- Odpočinek je důležitý, pečující velmi často žije život toho, o koho pečuje, a zapomíná na svůj vlastní.
- V případě dítěte se zdravotním postižením využívat ranou péči.
- Domácí zdravotní péči lze využívat po předepsání ošetřujícím lékařem zdarma, tj. je hrazena ze zdravotního pojištění.
- Téma odvozu pacientů do zdravotnických zařízení – pokud se poptává převoz tam i zpět, je nutné, aby na jeden formulář jela sanitka nejpozději do třech hodin nazpět. Jinak je nutné vyplnit další žádost ze zařízení, kde proběhlo vyšetření. Někteří lékaři odmítají dopravu sanitkou předepisovat.
- Pokud opečovávaný upadne a je jasné, že se mu nic nestalo a pouze potřebujeme pomoc s přesunem – nevolat sanitku, ale volat hasiče a městskou policii. V obci Skorkov nemají MP, ale místní bezpečnostní firma plní ochotně tuto roli a pomáhá i občanům po pádu.
- Zaznělo doporučení volat v případě ohrožení 155 ne 112. Pokud má volající v mobilním telefonu aplikaci Záchranka, RZ zná jeho umístění, jelikož po zmáčknutí 1 tlačítka informaci o poloze odešle do záchranného systému aplikace sama.
- Při příjezdu RZ musí být zabezpečený pes, jinak posádka nemůže zasáhnout.
- Přestavba koupelny – je nutno předem doložit přesný rozpočet. Příspěvek je pouze na práci a na hmotné věci, které nejsou vidět (tzn. rozvody, elektrika, trubky, dráty). Není možné z příspěvku uhradit vanu, umyvadlo, dlaždičky či baterie.
- Pokud zemře člověk, který pobíral příspěvek na péči, je nutné tuto skutečnost nahlásit na

příslušný úřad. Případný přeplatek je nutné vrátit.

- Dlouhodobé ošetrovné

- Dávka nemocenského pojištění – náhrada příjmu pro zaměstnance a OSVČ – vyřizuje ji Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ).
- Pečující může čerpat až 90 dnů pracovního volna, kdy je mu vypláceno 60 % denního vyměřovacího základu.
- Zaměstnavatel má povinnost omluvit nepřítomnost po dobu péče.
- Vážné provozní důvody k zamítnutí musí zaměstnavatel sdělit písemně.
- Během péče nesmí dostat zaměstnanec výpověď.
- Po ukončení péče má právo na návrat k původní práci.
- Pro výpočet dovolené se posuzuje péče jako výkon práce.
- Podmínkou je min. 7 dní hospitalizace a stav vyžadující péči min. 30 dnů.
- Potřebu celodenní péče posoudí lékař v nemocnici.
- Ošetřovaná osoba musí písemně souhlasit s péčí.
- O ukončení péče rozhoduje ošetřující lékař.
- Dlouhodobě ošetřovat může kdokoliv z příbuzných nebo osob žijících s ošetřovaným ve společné domácnosti.
- Ošetřující se mohou po celých dnech při péči střídat.

5.5. ZÁVĚRY ANALÝZY STATISTICKÝCH DAT

Podpora by měla být směřována:

- **do terénních služeb a podpory pro osoby se zdravotním postižením a seniory**
 - o na zajištění potřebných služeb osobám žijícím především ve svých domech a bytech „roztroušených“ mezi ostatními obyvateli po celém území,
 - o dynamika růstu mladší a zdravější populace v atraktivní lokalitě blízko hlavního města Prahy nemůže zakrývat skutečnost, že osoby se znevýhodněním v území žijí a potřebují podporu,
 - o vlastní bydlení (většiny obyvatel) zakládá předpoklad, že lidé budou mít vyšší motivaci pro setrvání ve svých domovech,
 - o z hlediska potřebnosti lze předpokládat nárůst počtu seniorů a osob se zdravotním postižením s časovým odstupem (za 10 a více let);
- **do terénní a ambulantní podpory (služeb a komunitních aktivit) dětí a mládeže**
 - o mladá věková struktura obyvatel, neustálý příliv nových rodin zvyšuje tlak na zajištění alespoň základní podpory pro rodiny i děti (ač primárním problémem jistě zůstává zajištění školních a předškolních kapacit),
 - o děti a mládež nemusejí mít ve všech obcích území k dispozici dostatečnou nabídku a kapacitu aktivit, případně jsou rodiny vytíženy zajištěním přepravy dětí,
 - o rostoucí počet dětí a mládeže zvyšuje tlak na zajištění služeb pro děti či rodiny v krizi,
 - o je třeba kalkulovat se skutečností, že děti a rodiny zpravidla nežijí kumulovaně v jedné lokalitě (např. sídlišti);
- **do komunitních aktivit směřujících k budování místních komunit**, což je dáno vysokou mírou přistěhovalectví do většiny obcí v regionu;
- **do zajištění mobility sociálních pracovníků i osob zajišťujících komunitní aktivity i mobility ohrožených či znevýhodněných osob a osob pečujících**
- **do podpory pečujících osob**, která je stále většinou nízká či marginální
- **do podpory služeb v oblasti předlužení a také preventivních aktivit**
- **do podpory místní a časové dostupnosti podpory**, a to zejména propojení obyvatel obcí MAS s jejich přirozenými centry, především pak samotným Brandýsem nad Labem – Starou Boleslaví

5.6. ANALÝZA FINANČNÍCH ZDROJŮ

V souhrnu lokálních zdrojů měst Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Čelákovice a dalších členských obcí MAS – Střední Polabí byly identifikovány v roce 2017 lokální zdroje v celkové částce převyšující 9 mil. Kč, přičemž cca 60 % této částky připadalo na financování samotných sociálních služeb, u návazných šlo o cca 11 % částky a u komunitních služeb o více než 20 %. Dalších více než 8 % celkové částky činilo specifické financování stravování seniorů v Zápech.

Při porovnání obcí na celém území jsou sledované hodnoty obdobné s tím, že na Úvalsku je více zastoupen podíl financování pečovatelské služby, odlehčovacích služeb a také návazných aktivit (vzhledem k podpoře azylantů od Ministerstva vnitra v Radonicích). Na Úvalsku bylo identifikováno dalších cca 1,2 mil. Kč, které obce a města v území alokují na financování služeb v sociální oblasti. Celková hodnota na celém řešeném území tak byla identifikována až do výše cca 10,5 mil. Kč.

Finanční priority obcí a měst zapojených do projektu

Popsané finanční zdroje a výdaje měst a obcí MAS – Střední Polabí a dalších zapojených obcí Úvalska umožňují provést hierarchizaci faktických priorit⁵ měst a obcí regionu. Na základě analyzovaných dat lze konstatovat, že:

- 1) Absolutní prioritou je zabezpečení provozu **pečovatelské služby** či poskytování příspěvku na ni, financování této služby čerpá celkem cca 40 % celkových identifikovaných finančních prostředků.
- 2) V oblasti sociálních služeb lze za důležité a významně financované dále považovat
 - odborné sociální poradenství
 - odlehčovací služby
 - terénní programy
 - azylové domy
 - osobní asistence
 - nízkoprahové denní centrum
 - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,které jsou souhrnně financovány v rozsahu cca 8,5 % všech identifikovaných finančních prostředků.
- 3) V oblasti komunitních a návazných služeb, které souhrnně tvoří cca 1/3 všech alokovaných prostředků, lze identifikovat širokou paletu aktivit a služeb, přičemž lze zdůraznit:

⁵ Při této rozvaze není brána v potaz jednorázová dotace na poskytování poradenských služeb v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi získaná z národních zdrojů.

- „senior taxi“
- tzv. dům s pečovatelskou službou
- protidrogové programy
- volnočasové aktivity
- podpůrné aktivity pro osoby se ZP
- podpůrné aktivity pro ohrožené děti, mládež a rodiny s dětmi
- podpůrné aktivity pro osoby sociálně vyloučené

4) Plošná podpora seniorů (stravenky na zajištění obědů) v Zápech jako specifický a vymykající se mechanismus

Z hlediska cílových skupin jsou zdaleka největšími beneficienty podpořených služeb **senioři**, na jejich podporu je alokováno cca 85 % všech identifikovaných finančních prostředků. Z dalších cílových skupin jde o:

- osoby se ZP
- děti, mládež a rodiny s dětmi
- osoby ohrožené sociálním vyloučením a osoby sociálně vyloučené

Vize

Občané našeho území mají dostupnou pomoc prostřednictvím aktivní komunity, vzájemné spolupráce a kvalitních sociálních a návazných služeb.

Strategická část

6 PRIORITY V OBLASTI SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB V ORP BRANDÝS NAD LABEM – STARÁ BOLESLAV

Následující strategická část vychází z předešlých kroků, tzn.:

- jednání pracovních skupin,
- závěry a doporučení ze všech provedených analýz (poskytovatelů sociálních služeb, rozhovorů s odborníky, analýz potřeb, finanční analýzy apod.)
- dílčí jednání s vedením měst a dalšími aktéry.

Klíčové závěry jsou shrnuté ve SWOT analýze a následně formulovány v prioritách území. Priority jsou stanoveny na období 2020–2024. Na jednotlivá období budou zpracovávány akční plány. Pro období 2020–2021 je zpracován Akční plán, který je přílohou tohoto dokumentu.

Následující část obsahující SWOT analýzy je členěna dle jednotlivých cílových skupin.

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY SENIORŮ

SILNÉ STRÁNKY

- existence domovů pro seniory (deklarovaná celková kapacita 277 lůžek – DS Jenštejn, Úvaly, Brandýs nad Labem a Luštěnice, dále DS v Lysé nad Labem, který je mimo území ORP s kapacitou 165 lůžek)
- nabídka volnočasových aktivit pro aktivní seniory – dostupných v jednotlivých územích
- existence webových stránek zaměřujících se na informování občanů, včetně seniorů
- ochota obcí ORP (projektové části) zapojit se do tvorby KPSS
- spolupráce MAS – Střední Polabí a města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
- nabídka či možnost spolupráce pečovatelských služeb v části obcí území Brandýska
- působení 6–7 pečovatelských služeb zajišťujících péči v různých částech ORP
- ochota obcí MAS reagovat na potřeby seniorů
- existence služby domova se zvláštním režimem – DZR Dřevčice – kapacita 70 osob (*pozn. nejasná kapacita pouze pro naše území*), Clementas Mlékovice – kapacita pro SČK 40 lůžek (*pozn. také nejasná kapacita pouze pro naše území*)

SLABÉ STRÁNKY

- nejasná místní dostupnost služeb domovů pro seniory – v potřebném čase a místě, kde senior žije
- malá nebo nedostupná kapacita služeb domova se zvláštním režimem pro celé území
- dostupnost služeb podporujících seniory v domácím prostředí na celém území Brandýska:
 - o současná kapacita nepokrývá celé území
 - o časová dostupnost služeb neumožňuje péči v domácím prostředí v případě vysoké míry závislosti na péči (stupeň PnP 3 a výše) v celém území
 - o část obcí nemá jasné smlouvy a nastavenou spolupráci se službami, které zajišťují péči občanům (mimo jiné vzhledem k demografickému vývoji)
- malá kapacita dovážky obědů v celém území (dlouhá čekací doba)
- místní dostupnost úřadu práce (větší část pracovníků v hlavním městě Praze)
- nezacílené informování (různými formami) jednotlivých skupin občanů o pomoci
- malá spolupráce s lékaři – z důvodu jejich malé kapacity a nejasného vymezení potřebné spolupráce
- malá kapacita bytů zvláštního určení na celém území Brandýska (mimo jiné vzhledem k demografickému vývoji)
- práce se seniory – řešení osamocení – seniorů se sníženou mobilitou v území realizace projektu
- chybí lékař dojíždějící k seniorům do domácností
- zaměření se pouze na aktivní seniory – obtížné podchycení osamocенých seniorů v malých obcích

PŘÍLEŽITOSTI

- zaměřit se na podporu pečujících osob u skupiny seniorů
- rozvíjet spolupráci s organizacemi zajišťujícími různé služby – např. rozvoz obědů, dovážku nákupů apod., propojení služeb a zajištění jejich návaznosti
- sestavení Přehledu možností stravování pro seniory v regionu
- spolupráce při získávání informací o možných osamělých seniorech
- navázání intenzivnější spolupráce s lékaři (např. v oblasti informovanosti)

HROZBY

- obava seniorů z vysokých nákladů na úhrady různých sociálních služeb
- špatná dopravní dostupnost služeb spadajících do přenesené působnosti úřadu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
- demografický vývoj – stárnutí obyvatelstva

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

SILNÉ STRÁNKY

- existence volnočasových aktivit pro děti se zdravotním postižením v okolí – hipoterapie – Záryby, canisterapie – Poděbrady
- rozsah nabídky kroužků (keramika, práce s ovčím rounem) a muzikoterapeutické dílny v Atelieru 6tej smysl pro děti ze speciální školy ve Staré Boleslavi
- dostupnost rané péče v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi pro všechny druhy postižení
- nabídka kroužků a kurzů v Atelieru 6tej smysl pro dospělé se zdravotním postižením, včetně bezbariérového přístupu
- možnost zapojení dětí se zdravotním postižením do aktivit organizací Brandýský Matýsek, Klíček
- současná kapacita registrovaných sociálních služeb
- ochota obcí ORP (projektové části) zapojit se do tvorby KPSS
- spolupráce MAS – Střední Polabí a města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

SLABÉ STRÁNKY

- nezohlednění osob se zdravotním postižením na webu města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav – některé používané formáty neumožňují využití moderních technologií pro čtení zveřejňovaných informací; nejsou zde informace pro cílovou skupinu osob se zdravotním postižením
- problematika nedostatku personálu a individuálního prostoru ve školách, při vzdělávání dětí se zdravotním postižením (dále DZP)
- nedostatek informací o nabídce volnočasových aktivit pro DZP – hipoterapie – Záryby, paní Pilátová, canisterapie – Poděbrady
- nedostatečná nabídka volnočasových aktivit pro děti a dospělé se zdravotním postižením po celém území MAS:
 - o absence příměstských táborů pro děti s postižením, respektive v období letních prázdnin neexistuje žádná forma hlídání těchto dětí
 - o absence speciální MŠ v celé oblasti Prahy-východ – od 4 let není možnost umístění dítěte
 - o absence osobní asistence zaměřené na děti
- neexistence přehledu nabídky volnočasových aktivit pro DZP
- bezbariérový pohyb po městě a v dopravě:
 - o přetrvává problém se šikmými přechody
 - o ulice bez chodníků pro osoby se zrakovým postižením
- malá kapacita služeb denního stacionáře (v současné době v území kapacita Vyšší Hrádek – 15, Farní charita Neratovice – 8, Diakonie ČCE – středisko Praha (mentální postižení věk 7–10 let, 25; kombinované postižení 19–26 let, kapacita 6)

- málo informací o službách mobilních hospiců v území
- nevhodné prostory pro zajištění služeb – Nezávislý život, Progres
- nejasná dostupnost senior taxi či podobné formy individuální dopravy pro OZP ve všech obcích projektového území (dostupná pouze v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, od 9/2019 nově zajíždí i do zdravotního střediska v Jirnech); dle názvu směřuje více k seniorům
- nejasná dostupnost terénních služeb – poskytujících služby péče pro různé skupiny OZP
- problematická dopravní dostupnost služeb Úřadu práce (státní sociální podpora, hmotná nouze – *pozn. jedná se o systémový problém, část agend ÚP je zajištěna v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, nutnost osobního podání pouze v Praze*)

PŘÍLEŽITOSTI

- zaměřit se na podporu osob pečujících o zdravotně postižené blízké osoby
- plavání (kurzy) v Mladé Boleslavi a Neratovicích
- realizace přednášek a workshopů zaměřujících se na seznámení se s různými druhy zdravotního postižení
- podpora aktivit zaměřených na setkávání zdravé populace a osob se zdravotním postižením
- možnost setkávání osob pečujících o osoby se zdravotním postižením formou podpůrných skupin ve spolupráci s komunitními, rodinnými a mateřskými centry
- zviditelnění organizací působících v sociálních službách v rámci Jarmarku poskytovatelů sociálních služeb, kulatého stolu tamtéž, s cílem zlepšit spolupráci mezi organizacemi a vzájemnou informovanost
- mít jasný přehled o tom, kam nasměrovat zájemce o službu, pro kterého nemám již kapacitu
- publikování informací v místním tisku, na webových stránkách apod. ve formátech přístupných osobám se zrakovým postižením
- obnovení SMS zpráv v akutních případech (havárie vody apod.)
- nabídka pracovních příležitostí pro OZP ve spolupráci se zaměstnavateli a úřadem práce
- projekt chráněné kavárny

HROZBY

- bariéry mezi osobami a dětmi bez postižení a s postižením
- malé příležitosti, ochota a znalosti zaměstnávání pro různé skupiny OZP (vzhledem k současné nízké nezaměstnanosti a tradici péče o OZP na Brandýsku)

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

SILNÉ STRÁNKY

- dostupnost služeb pracujících s uživateli návykových látek
- dostupnost služeb zaměřujících se na osoby bez domova
- ochota obcí ORP (projektové části) zapojit se do tvorby KPSS
- spolupráce MAS – Střední Polabí a města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

SLABÉ STRÁNKY

- neřešení bydlení pro občany, kteří nemají na úhradu kaucí či pravidelných nájmů
- problematika podmínek ÚP a přiznání doplatku na bydlení až po uzavření smlouvy, pro kterou je nutné zaplatit první nájem
- alkoholismus u rodičů a dopady na děti – minimálně v rovině např. placení, či neplacení obědů
- možnosti řešení zadluženosti a pracovního uplatnění:
 - o některé osoby se nechtějí nechat zaměstnat, protože cesta splacení exekucí, případně osobního bankrotu, je natolik náročná a pro ně finančně nevýhodná, že se o to ani nepokouší
 - o malá informovanost osob v exekuci
 - o nízká finanční gramotnost mládeže
- problém zaměstnanosti – zaměstnavatelé spolupracují pouze s pracovními agenturami, které zaměstnávají pouze cizince, tím se znemožňuje zaměstnávání místních osob se zájmem o práci
- nedostatečné kapacity psychiatrů a potřeba aktivní spolupráce při pomoci konkrétním lidem
- malá spolupráce mezi institucemi (nespolupráce mezi odborníky) v oblasti této CS
- řešení problematiky bezdomovců – včetně cizinců – (v území cca 20 osob bez domova, včetně skrytého bezdomovectví)
- existence rizikových skupin v obci Káraný – v chatové oblasti s levným ubytováním
- potřeba sociální práce s dětmi a mládeží trávícími čas na ulicích
- cílená informovanost osob bez domova
- kapacity soukromých provozovatelů ubytoven a jejich dostupnost pro osoby sociálně vyloučené a ubytovávání této skupiny občanů
- neexistence sociálního bydlení (např. v kapacitě 2 byty), které by umožnilo zajistit bydlení po zvládnutí např. azylového bydlení
- zkušenost s neposkytováním mimořádné okamžité pomoci v opodstatněných případech
- nedostupnost azylového bydlení pro muže a ženy
- neexistence poradenských, ambulantních a terapeutických služeb pro uživatele THC

PŘÍLEŽITOSTI

- zkušenosti se zaměstnáváním osob bez přístřeší samotnou obcí – drobné práce, odměny v naturáliích
- terénní sociální práce s více cílovými skupinami
- vznik komunitního centra – podpora místních terénních a ambulantních služeb
- zajištění cílené informovanosti osob bez domova (nejlépe osobně, doprovázení na úřady apod.)
- rozšíření dluhového poradenství osobám v exekuci
- přednášky na téma finanční gramotnosti na školách

HROZBY

- novela insolvenčního zákona mění možnosti podávání návrhů na insolvenci pouze oprávněnými organizacemi
- provázanost nebo neprovázanost řešení transformace psychiatrické péče a z ní vyplývající potřeby bydlení a podpůrných služeb

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY RODIN, DĚTÍ A MLÁDEŽE

SILNÉ STRÁNKY

- existence sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v Čelákovících a blízkém okolí
- dostupnost krizové intervence – intervenční centrum Respondeo
- NNO Brandýský Matýsek a Rodinné centrum ROUTA zajišťující odborné poradenství (individuální a párová psychoterapie, psychologické poradenství, speciálně-pedagogické poradenství, poradenství dětské psycholožky)
- ochota komunikovat a spolupracovat mezi jednotlivými organizacemi
- ochota obcí ORP (projektové části) zapojit se do tvorby KPSS
- spolupráce MAS – Střední Polabí a města Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

SLABÉ STRÁNKY

- malá kapacita sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v celém území MAS – Střední Polabí
- absence místně a časově dostupné krizové intervence a psychiatrické péče (odborné poradenství – psychiatr, dětský psychiatr, psycholog a dětský psycholog, terapie, speciální pedagog)
- není potřebný rozsah podpory řešení šikany na školách – kapacity psychologů jsou nedostačující, psychologové jsou přetížení
- nedostatečná spolupráce se spádovými obcemi s SPC, dostupnost SPC a jeho kapacity:
 - o návštěvy v MŠ, ZŠ dle potřeby, v přirozeném prostředí dětí
 - o systém objednávání do SPC – dlouhé čekací lhůty, nemožnost řešení akutních problémů
- malá informovanost dotčených institucí
- absence sociálního poradenství a podpory rozvedených rodičů
- nízká finanční gramotnost dětí a dospělých
- nedostupné služby mediátorů – zdarma nebo placené
- malá podpora neúplných rodin
- chybějící NZDM pro děti a mládež, případně terénní práce s neorganizovanými dětmi a mládeží
- chybějící aktivity pro věkovou skupinu adolescentů – „bezpečné“ prostředí, aktivity ve veřejném prostoru, např. tréninková plocha, stěna na lezení, přístupná hřiště u škol, altánky a přístřešky pro případ deště, ping-pongové betonové stoly, skatepark, parkourové hřiště
- výskyt graffiti ve zvýšené míře
- řešení kapacit mateřských a základních škol a družin pro děti na 1. stupni
- dostupnost psychiatrické péče matek po porodu
- nedostatek finančních prostředků k zajištění potřebného rozsahu programu primární prevence na celém území

- chybí sjednocený koncept programu primární prevence na ZŠ
- nedostatečná nabídka intervenčních programů (selektivní prevence)

PŘÍLEŽITOSTI

- vznik komunitního centra v Brandýse nad Labem
- vznik dobrovolnické skupiny
- přednášky o finanční gramotnosti na školách
- vznik „rozcestníku“ – webového portálu pro občany i odbornou veřejnost s veškerými potřebnými kontakty jako jednotného zdroje informací, členěného dle problémových oblastí
- vznik sociální služby pro děti a mládež (terénní program, NZDM)
- zavedení legálních ploch na graffiti

HROZBY

- prohloubení a rozšíření problému šikany na školách

7 PRIORITY OBLASTI NA OBDOBÍ 2020–2024

Takto definované priority byly schváleny Řídící skupinou a předloženy Radě města. Následující kapitola uvádí opatření pro naplnění jednotlivých priorit pro období 2020–2024.

PRIORITY OBLAST Č. 1/STRATEGICKÝ CÍL Č. 1

ROZVOJ SLUŽEB PODPORUJÍCÍCH SETRVÁNÍ SENIORŮ A OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ

Opatření:

- 1.1. Zajištění dostupnosti pečovatelské služby v rámci celého projektového území
- 1.2. Udržení současné kapacity pečovatelských služeb ve městech Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Čelákovice a Úvaly a výhledové navýšení této kapacity
- 1.3. Rozvoj osobní asistence u osob se zdravotním postižením, včetně dětí a seniorů
- 1.4. Podpora volnočasových aktivit pro seniory na celém projektovém území
- 1.5. Udržení současné kapacity bydlení pro OZP (chráněné a podporované bydlení)
- 1.6. Zvýšení možnosti pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením mimo otevřený trh práce
- 1.7. Zajištění dostupnosti rozvážky obědů na celém území, zajištění dalších „hotelových služeb“ (zahrnujících např. praní a žehlení prádla, úklid domácnosti)
- 1.8. Zvýšení kapacity terénních služeb pro osoby s duševním onemocněním
- 1.9. Udržení současné kapacity služby Senior Taxi (doprava pro seniory a OZP)
- 1.10 Vznik center duševního zdraví pro pacienty závažně duševně nemocné

PRIORITY OBLAST Č. 2/STRATEGICKÝ CÍL Č. 2

ROZVOJ POBYTOVÝCH SLUŽEB PRO SENIORY A OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Opatření:

- 2.1. Udržení současné kapacity pobytových služeb pro seniory a jejich rozšíření
- 2.2. Navýšení kapacity služeb domova se zvláštním režimem
- 2.3. Udržení současných kapacit bytů zvláštního určení (dříve DPS)
- 2.4. Hledání možností zajištění bezbariérových bytů pro osoby se zdravotním postižením
- 2.5. Zvýšení a hledání možností zajištění finančně dostupných bytů pro osoby s duševním onemocněním

PRIORITY OBLAST Č. 3/STRATEGICKÝ CÍL Č. 3

PODPORA SLUŽEB ŘEŠÍCÍCH NEPŘÍZNIVÉ SOCIÁLNÍ SITUACE OSOB SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH NEBO SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM OHROŽENÝCH

Opatření:

- 3.1. Zajištění kapacity azylového a krizového bydlení pro osoby v nepříznivé sociální situaci (jednotlivci i rodiny, různé sociální kompetence)
- 3.2. Vznik krizového lůžka a bytu pro rodiče s dětmi a jednotlivce
- 3.3. Podpora bydlení pro osoby sociálně vyloučené se zdravotním postižením

3.4. Udržení současné kapacity služeb pracujících s osobami užívajícími návykové látky

PRIORITNÍ OBLAST Č. 4/STRATEGICKÝ CÍL Č. 4

PODPORA PREVENCE A ŘEŠENÍ RIZIKOVÝCH JEVŮ U DĚTÍ, MLÁDEŽE A RODIN

Opatření:

- 4.1. Podpora vzniku komunitního centra
- 4.2. Podpora a rozvoj finančně dostupných služeb pro děti ze sociálně slabých rodin
- 4.3. Rozšíření kapacity služeb pracujících s rodinami v náhradní rodinné péči
- 4.4. Zajištění místně a časově dostupných služeb psychologů a psychiatrů pro rodiny s dětmi a jednotlivce
- 4.5. Podpora vzniku terénní práce s dětmi a mládeží

PRIORITNÍ OBLAST Č. 5/STRATEGICKÝ CÍL Č. 5

ROZVOJ PORADENSKÝCH A PODPŮRNÝCH SLUŽEB NA CELÉM ÚZEMÍ

Opatření:

- 5.1. Udržení a rozvoj dlouhodobého poradenství na celém projektovém území
- 5.2. Rozvoj odborného poradenství pro různé cílové skupiny
- 5.3. Podpora neformálních pečujících

PRIORITNÍ OBLAST Č. 6/STRATEGICKÝ CÍL Č. 6

PODPORA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A NÁVAZNÝCH SLUŽEB, ZVÝŠENÍ INFORMOVANOSTI A PODPORA ODBORNOSTI SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ, PRACOVNÍKŮ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH A DALŠÍCH ODBORNÍKŮ

Opatření:

- 6.1. Podpora spolupráce obcí a dalších institucí při řešení nepříznivých životních situací občanů
- 6.2. Podpora realizace projektu sociálního bydlení
- 6.3. Podpora spolupráce se školskými zařízeními
- 6.4. Pravidelná aktualizace informačních materiálů o dostupné pomoci
- 6.5. Zajištění transparentního rozdělování finančních prostředků do oblasti sociálních a návazných služeb
- 6.6. Individuální podpora jednotlivců a organizací dle doložené potřeby (raná péče, služby pro smyslově postižené, terapeutické komunity, autistické děti a dospělé apod.)
- 6.7. Podpora setkávání svépomocných skupin
- 6.8. Zajištění procesu plánování a udržení aktivního zapojení občanů a dalších subjektů
- 6.9. Vzdělávání a podpora zvyšování odbornosti sociálních pracovníků a dalších odborníků

8 ZPŮSOB MONITORINGU A VYHODNOCOVÁNÍ PLATNÉHO PLÁNU

Komunitní plán pracuje se třemi úrovněmi monitorovacích ukazatelů. V nejobecnější úrovni jde o ukazatele udržitelnosti procesu, které zajišťují pokračování započatého procesu komunitního plánování sociálních služeb na území.

V druhé rovině jsou vypracovány ukazatele dopadu všech opatření, které z komunitního plánu vyplývají. Mají dlouhodobý efekt, měřitelný na konci a v průběhu procesu formou průzkumu vhodně zvolených indikátorů dle dané oblasti.

Nejkonkrétnější podobu mají ukazatele, které hodnotí průběh a výsledky jednotlivých opatření. Nastavení výsledků a výstupů jednotlivých opatření je uvedeno u každého opatření předkládaného plánu.

Jedním z ukazatelů, jak proces komunitního plánování funguje a pokračuje, jsou mimo jiné setkávání pracovních skupin, která musejí mít přesná pravidla. Na území budou probíhat setkávání pracovních skupin na základě skutečné potřeby a bude z nich pořízen zápis a prezenční listina.

Setkání Řídící skupiny bude probíhat minimálně 1x za rok. Z jednání bude pořízen zápis a prezenční listina. Na každém setkání bude probíhat kontrola plnění zadaných úkolů z předchozího setkání.

Jedenkrát v roce bude zpracována zpráva o průběhu plnění plánu – vyhodnocení jeho naplňování.

PŘÍLOHY:

1. Sociodemografický popis území MAS - Střední Polabí pro potřeby plánování sociálních a návazných služeb
2. Analýza finančních zdrojů pro poskytování sociálních služeb a další podpory ohrožených obyvatel na území členských obcí MAS – Střední Polabí
3. Analýza dostupnosti sociálních služeb a služeb návazných na území ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
4. Závěry z realizovaných šetření pro potřebu plánování sociálních a návazných služeb v projektové oblasti, potažmo ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav
5. Akční plán na období 2020–2021